

Zmeny od 1. januára 2012

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len novela zákona o sociálnom poistení), bol prerokovaný a schválený, po doplnení pozmeňujúceho návrhu na 26. schôdzi NR SR dňa 2. decembra 2011.

Novela zákona o sociálnom poistení zmenila osobný rozsah dobrovoľného nemocenského poistenia a dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti, upravila podmienky nároku na ošetrovné, zvýšila materské, predĺžila obdobie počas, ktorého platí jednotná sadzba poistného na úrazové poistenie, upravila presúvanie finančných prostriedkov vrámci fondov Sociálnej poisťovne a upravila vznik povinného sociálneho poistenia umelcov a iných autorov.

Dobrovoľne nemocensky poistená mohla byť podľa zákona o sociálnom poistení účinnom do 31. decembra 2011 fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt. Podľa novely zákona o sociálnom poistení môže byť dobrovoľne nemocensky poistená len fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt, ak nemá priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, nie je poberateľom invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku a je súčasne dobrovoľne dôchodkovo poistená a dobrovoľne poistená v nezamestnanosti. Táto zmena je účinná od 1. februára 2012.

Dobrovoľne poistená v nezamestnanosti mohla byť podľa zákona o sociálnom poistení účinnom do 31. decembra 2011 fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt. Podľa novely zákona o sociálnom poistení môže byť dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti len fyzická osoba, ktorá je súčasne dobrovoľne nemocensky poistená a dobrovoľne dôchodkovo poistená, alebo samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená alebo má prerušené povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činné osoby z dôvodu uvedeného v § 26 ods. 4 prvej vete zákona o sociálnom poistení. Táto zmena je účinná od 1. februára 2012.

Novela zákona o sociálnom poistení rozšírila podmienku nároku na ošetrovné, podľa ktorej je potrebné, aby poistenec ošetroval alebo opatroval dieťa, resp. inú zákonom ustanovenú osobu, osobne a celodenne.

Výška materského sa podľa novely zákona o sociálnom poistení zvyšuje z pôvodných 60% na 65 % denného vymeriavacieho základu, resp. pravdepodobného denného vymeriavacieho základu. Táto zmena sa týka aj poberateľov materského, ktorým bolo materské priznané pred nadobudnutím účinnosti tejto novely, t. j. ešte pred 1. januárom 2012.

Novela zákona o sociálnom poistení predĺžila obdobie, počas ktorého zamestnávateľ platí poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu, až do 31. decembra 2012. V tomto období sa ani neukladá prirážka, ani sa neposkytuje zľava k poistnému na úrazové poistenie.

Podľa novely zákona o sociálnom poistení umožnila generálnemu riaditeľovi Sociálnej poisťovne po predchádzajúcom súhlase dozornej rady rozhodovať v rokoch 2012 a 2013 o použití finančných prostriedkov základného fondu, ktorý vykazuje prebytok finančných prostriedkov, na poskytnutie finančnej výpomoci do iného základného fondu, v ktorom nie je dostatok finančných prostriedkov na dávky, na ktorých úhradu je určený.

Tým, že novela o sociálnom poistení v prechodných ustanoveniach ustanovila, že príjem z vytvorenia diela a umeleckého výkonu, a z použitia alebo poskytnutia práv z priemyselného alebo iného duševného vlastníctva dosiahnutý za rok 2011 nie je príjmom z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa zákona o sociálnom poistení, posunula vznik povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia umelcov a iných autorov o rok. Ak by umelci alebo iní autori mali za rok 2011 takýto príjem z ich umeleckej činnosti, resp. z iných autorských alebo priemyselných práv, prevyšujúci zákonom ustanovenú hranicu, vzniklo by im 1. júlu 2012 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie ako samostatne zárobkovo činným osobám. Týmto prechodným ustanovením sa však ustanovilo, že na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia týchto osôb bude rozhodujúci až ich príjem z umeleckej činnosti alebo z iných autorských alebo priemyselných práv dosiahnutý od roku 2012.